

CONGRES SOCIAL NETWORK PENSIOEN 2020 PLEIT VOOR
VERNIEUWING:

‘HET PENSIOEN- STELSEL MOET EENVOUDIGER’

‘Het huidige pensioenstelsel moet terug naar eenvoud. Met al die verschillende regelingen en uitzonderingen naast elkaar is het pensioencontract niet meer aan de deelnemers uit te leggen.’ Deze stelling van het CDA Tweede Kamerlid dr. Pieter Omtzigt heeft de steun van prof. dr. Sweder van Wijnbergen. Die voegt eraan toe: ‘Vernieuwing is noodzakelijk, want ons stelsel moet wel overeind worden gehouden. Het is uniek in de wereld.’

tekst: Koos de Boer

Pieter Omtzigt en Sweder van Wijnbergen gaven hun visie op het tweede congres Social Network Pensioen 2020, een initiatief van ITDS Business Consultants uit Naarden. Onder het thema ‘Pensioenen mogen geen geheimen kennen’ ging het bij de presentaties en de paneldiscussie over communicatie, transparantie en solidariteit. Precies in een week met actuele discussies over het pensioenakkoord, dat het stelsel ook al niet simpeler maakt. De meer dan 200 deelnemers in de zaal van het Hilton Hotel, zowel vertegenwoordigers van pensioenfondsen als van pensioenverzekeraars, onderstreepten de roep naar openheid en vernieuwing.

Niets onder het tapijt wegduwen

Omdat hij voor de Raad van Europa naar Parijs moest, was de presentatie van Omtzigt op video opgenomen. Via een rechtstreekse Skype-verbinding verduidelijkte Omtzigt daarna in discussie met de zaal zijn stelling: ‘Het huidige pensioenstelsel moet hoe dan ook meer worden gestandaardiseerd. De AOW is simpeler. Een standaardcontract zorgt bovendien voor meer besparingen, want dan kunnen immers de kosten worden gedrukt. Juist over die kosten en beleggingen zijn de fondsen niet transparant geweest. Je moet kosten en problemen niet onder het tapijt

wegduwen voor de deelnemers. Wees helder. En er is al zo'n groot gat tussen wat de mensen verwachten en wat ze werkelijk krijgen."

Mensen laten zich sturen

Ook prof. dr. Henriëtte Prast, Tilburg School of Economics, viel hem bij. "Nu al bekommeren mensen zich te weinig over hun toekomstig pensioen. Het gaat ze trouwens dan niet om exact het geld, maar om de levensstandaard na hun pensioen. Al die keuzes; ze willen duidelijkheid. Dus moet je het begrijpelijk maken." Over de open communicatie stelde ze trouwens de

waarom-vraag: "Omdat we willen dat de mensen zich adequaat voorbereiden of omdat we ons willen indekken? Hoe dan ook heeft onderzoek geleerd dat informatie op z'n best leidt tot een intentie, maar niet tot een echte gedragsverandering bij mensen. Niet het gebrek aan informatie, maar gebrek aan wilskracht is de oorzaak van slechte planning."

Met enkele voorbeelden uit de praktijk bewees ze dat mensen, hoe geïnformeerd ze ook zijn, systematisch afwijken van de ratio als het gaat om hun voorkeuren, oordeelsvorming en besluitvorming. Als ze in een onderzoek worden gevraagd over de toekomst geeft 75% een sociaal verantwoorde keuze aan, als het om het 'nu' gaat is men eerlijker. "Maar," zo zei ze ook, "mensen hebben wel zelfkennis en laten zich graag in een goede richting sturen. Die mag je in een vraagstelling niet open laten, maar moet je juist aangeven."

"Te ingewikkeld, dus het zal wel"

Patrick van Hees, directeur van Brunel, presenteerde op luchtige wijze een onderzoek naar wat de deelnemer nu wel of niet weet en wil van z'n pensioen. Hij kon de resultaten vergelijken met die van vorig jaar. Met straat-interviews werd bewezen dat pensioen meestal nog wel een ver van mijn bed show is: "Te ingewikkeld, dus het zal wel." Vervolgens vroeg hij de gasten in de zaal mee te doen aan een 'handje omhoog-handje omlaag' quiz. Toen bleek dat hun kennis over wat deelnemers er nu echt van vinden en ervaren niet helemaal met de werkelijkheid overeen stemde. Zijn voornaamste conclusies: "Het pensioenbewustzijn groeit enigszins en men lijkt te wennen aan versoering. Solidariteit blijft de hoeksteen van het pensioengebouw en die is vooral jegens de lagere inkomens".

Sweder van Wijnbergen

Hoe dan ook oprissen

Zowel dagvoorzitter Sweder van Wijnbergen als dr. Jan Tamerus, Master Actuaris bij PGGM en lid van het Pensioenbestuur van de Stichting van de Arbeid, hadden hun ideeën over hoe het pensioenstelsel up to date kan worden gemaakt. Sweder van Wijnbergen herhaalde nog maar eens dat het schokbestendiger en eerlijker moet worden gemaakt: "Niet op korte termijn denken, zoals een inflatie, maar vooral op lange termijn. En dan is een verandering in bijdragen en uitkeringen onvermijdelijk vanwege de langere levensduur. De hogere pensioenleeftijd is dan de enige oplossing." Hij zette de plussen en minnen van de verschillende voorstellen op een rij en gaf bouwstenen aan, zonder direct keuzes te maken. Zijn conclusie: "Het stelsel moet hoe dan ook worden opgefrist."

Zeggen wat je doet

Jan Tamerus begon zijn presentatie ook met een 'slecht nieuws gesprek': "Het stelsel is niet langer houdbaar, wij kunnen het niet volhouden en we willen meer dan er kan." Het was logisch dat hij de aanbevelingen uit zijn recente proefschrift 'Defined Ambition' als oplossing zag: "We eten in het huidige contract van twee walletjes, dat kan niet langer en dus zullen we moeten kiezen. De 'nominale garantie' van nu is duur, geeft schijnzekerheid en is uiteindelijk niet vol te houden. De 'reële ambitie' betekent 'zeggen wat je doet'. Daarbij ligt de focus op het nastreven van de indexatie-ambitie. De keerzijde is dan wel dat de kans op het afstempelen blijft." Ook voor Tamerus is het belangrijk daarover eerlijk te communiceren: "Geef de risico's van de ambitie aan. Maak duidelijk dat het recht op een voorziening ook kan worden verlaagd. Er zijn geen garanties. Voorkom rijk rekenen en te vroeg uitdelen."

De klant moet het snappen

Dat de boodschap dat het anders moet, was overgekomen bleek bij de presentatie van de eerste Nederlandse Premie Pensioen Instelling, BeFrank, door Folkert Pama: "De huidige communicatie is niet transparant over kosten en beleggingen en er is geen

Patrick van Hees

keuzevrijheid. Dus is er weinig interesse en worden deelnemers onaangenaam verrast." BeFrank communiceert online via portals in begrijpelijke taal, want de deelnemer moet het snappen. Ook kunnen de werknemers spelen met beleggingsmogelijkheden waardoor de funfactor toeneemt. Ze hebben zelf de regie over hun eigen pensioen. Pama: "We communiceren echt anders. De klant hoeft niet naar ons toe te komen, wij komen naar de klant en wij luisteren. Aan de reacties merken we dat het werkt."

Nederlandse introductie

PPI stond ook centraal tijdens een lunch, voorafgaand aan het congres waar de Nederlandse introductie plaatsvond van PensionOffice. Deze nieuwe generatie pensioenadministratie wordt in Nederland geïmplementeerd door AMVOX in samenwerking met ElipsGroup uit België. Het is het eerste systeem dat ook is ingericht voor Premie Pensioen Instellingen (PPI). Het systeem is een volledige IT-oplossing voor zowel het beleggingsdeel als het verzekeringsdeel, dat een PPI bij een externe verzekeraar dient onder te brengen. «

Discussieer mee

Graag bieden wij de lezers van Banking Review de gelegenheid om mee te discussiëren over de verschillende visies, die tijdens het congres Social Network Pensioen 2020 zijn gepresenteerd. Op www.BR-forum zijn de presentaties volledig na te lezen. Ook zijn er video-opnames met de belangrijkste uitspraken van de sprekers. De reacties zullen in samenwerking met ITDS in de voorbereiding van het volgende congres worden meegenomen.